

TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRITYÖN TULEVAISUUS

KAINUUN MAAKUNTA -KUNTA YHTYMÄSSÄ

RAPORTTI

Päivi Cheney

Jukka Juvonen

Paula Reponen

Mauno Saari

Eeva Tolonen

Aaro Tolonen

Olli Vesala

1 JOHDANTO	4
2 TERVEYSKESKUKSEN TEHTÄVÄT	4
3 TERVEYSKESKUSLÄÄKÄRIN TYÖ	6
3.1 Rakenteet	6
3.1.1 Organisaatio	6
3.1.1.1 Nykytila	6
3.1.1.2 Työryhmän havaitsemat ongelmat	7
3.1.1.3 Ehdotus toimenpiteiksi	7
3.1.2 Henkilöstö, tilat ja toiminnot	7
3.1.2.1 Nykytila	7
3.1.2.2 Työryhmän havaitsemat ongelmat	8
3.1.2.3 Ehdotus toimenpiteiksi	8
3.2 Terveyskeskuslääkäreiden työn sisältö	8
3.2.1 Nykytila	8
3.2.1.1 Työn sisällön ja hallinnan ongelmat	8
3.2.1.2 Ehdotus toimenpiteiksi	9
3.3 Koulutus	10
3.3.1 Nykytila	10
3.3.1.1 Työryhmän havaitsemat ongelmat	10
3.3.1.2 Ehdotukset toimenpiteiksi	10
3.4 Rekrytointi	11
3.4.1 Nykytila	11
3.4.1.1 Ehdotukset toimenpiteiksi	11
3.5 Palkkaus	12
3.5.1 Nykytila	12
3.5.1.1 Tavanomainen terveyskeskuslääkäreiden virkaehtosopimus	12
3.5.1.2 Omalääkäri- virkaehtosopimus	12
3.5.1.3 Työryhmän havaitsemat ongelmat	13
3.5.1.4 Ehdotus toimenpiteiksi	13
4 TIIVISTELMÄ TYÖRYHMÄN TOIMENPIDE-EHDOTUKSISTA	13
4.1 Terveyskeskuslääkärin työ (Rakenteet, Organisaatio, Henkilöstö, tilat ja toiminnot, työn sisältö)	13
4.2 Koulutus	14
4.3 Rekrytointi	15
4.4 Palkkaus	15

- Liite 1. Kainuun terveysasemien henkilöstö, tilat ja toiminnot
- Liite 2. Kainuun Edun käynnistämän rekrytointihankkeen kuvaus
- Liite 3. Lääkäreiden rekrytointi pilottiprojektina Osaavien Ihmisten Kainuu hankkeessa
- Liite 4. Näkökohtia terveyskeskuslääkäreiden työolosuhteisiin ja palkkaukseen
- Liite 5. Lääkäreiden palkkausvaihtoehtoja

1 Johdanto

Kainuun hallintokokeilun suunnittelun yhteydessä terveyskeskusvastaanottoa suunnittelut työryhmä tuotti loppuraportin, joka sisälsi perusteellisen ja kattavan näkemyksen terveyskeskusten vastaanottoa toiminnan järjestämiseksi Kainuussa. Raportissa asetettiin toiminnalle selkeät maakuntakokeilun keskeisiä tavoitteita noudattelevat tavoitteet ja tuotettiin ehdotus tavoitteiden toteuttamiseksi tarvittavasta toimintamallista, organisaatorakenteesta ja johtamisesta. Raportissa tuotettiin niin ikään ehdotuksia työyhteisöjen kehittämiseksi, eri ammattiryhmien väliseksi työnjaoksi ja ehkäisevän työn kytkemiseksi aiempaa tiiviimmin osaksi terveyskeskusten vastaanottoa. Terveyskeskuslääkärin vakanssien täyttämisen ilmenneet vaikeudet ovat jatkuneet Kainuussa myös hallintokokeilun käynnistymisen jälkeen, eikä suuren yhtenäisen organisaation muodostaminen ole tuonut helpotusta terveyskeskuslääkärivajeeseen. Tästä syystä sosiaali- ja terveyslautakunta asetti työryhmän, jonka tavoitteeksi asetettiin hallintokokeilun yhteydessä työskennelleen työryhmän raportin toimenpide-ehdotusten täsmentäminen, vallitsevan tilanteen ongelmien ja muutostarpeiden kartoittaminen ja ehdotusten tekeminen havaittujen keskeisten ongelmien korjaamiseksi. Työryhmän työskentelylle asetettiin tiukka aikataulus. Tavoitteeseen pääsemiseksi sovitussa aikataulus oli tarkoituksenmukaista rajata työryhmän koko kuuteen asiantuntijaan. Kattavaa alueellista tai organisatorista edustusta ei edellä mainitusta syystä tavoiteltu.

Työryhmään nimettiin seuraavat asiantuntijat: LL Päivi Cheney; LT, ylilääkäri Jukka Juvonen; LL Eeva Tolonen; LL, apulaisyliääkäri Aaro Tolonen, LL Paula Reponen ja LT, terveysjohtaja, työryhmän puheenjohtaja Mauno Saari. Työryhmä kokoontui yhteensä neljä eri kertaa ja työskentelyyn oli varattu aikaa ½- 1 työpäivää kerrallaan. Yliopistoyhteistyön ja koulutuksen suunnittelussa ryhmä kutsui asiantuntijoiksi TM Ulla Isopahkalan ja professori Pekka Larivaaran Oulun yliopiston yleislääketieteen laitokselta. Kokonaisuutena työryhmä totesi Kainuun maakuntakokeilun yhteydessä työskennelleen työryhmän loppuraportin tavoitteiltaan ja toimenpide-ehdotuksiltaan kattavaksi ja hyväksyttäväksi. Työryhmä näki tehtäväkseen löytää loppuraportin tavoitteisiin ja toimenpide-ehdotuksiin sellaisia täsmennyksiä ja käytännön näkökulmia, joiden avulla yleisellä tasolla hyväksytyt esitykset tulisivat aiempaa paremmin arjen käytännöiksi ja johtaisivat lääkäri työvoiman saatavuuden kohentumiseen Kainuussa.

Työryhmä valitsi työstettäväkseen sellaisia lääkärin työskentelyyn terveyskeskuksessa liittyviä osa-alueita, joilla se katsoi olevan erityisesti merkitystä maakunnassa tällä hetkellä työskentelevien terveyskeskuslääkäreiden pysymisen ja uusien lääkäreiden saatavuuden turvaamisessa. Jäljempänä on näiden kunkin osa-alueen suhteen kuvattu tämän hetken tilanne Kainuussa, työryhmän osa-alueella havaitsemat ongelmat sekä työryhmän ehdotukset tilanteen korjaamiseen tähtääviksi toimenpiteiksi.

2 Terveyskeskuksen tehtävät

Kainuun maakuntakokeilun suunnitteluyhteydessä tuotetussa raportissa määriteltiin terveyskeskusvastaanottoa toiminnan tärkeimmät tavoitteet. Työryhmä piti tuolloin asetettuja tavoitteita edelleen relevantteina, mutta piti tavoitteiden täsmentämistä

vastaanotto toiminnan perästehtäväksi paremmin arjen toimintaa ohjaavaksi. Terveyspalvelujohtaja Tuula Heinäsen Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksessä 2006: 56 määrittelemiä terveyskeskuksen perustehtäviä työryhmä piti käytännönläheisinä ja hyvin soveltuvina myös Kainuuseen. Hallintokokeilun suunnittelun yhteydessä asetetut tavoitteet on kuvattu taulukossa 1 ja sosiaali- ja terveysministeriön selvityksessä esitetyt perustehtävät taulukossa 2.

Taulukko 1. Terveyskeskusvastaanotto toiminnalle Kainuun hallintokokeilussa asetetut tavoitteet

Tavoitteet
❖ Toteuttaa perusterveydenhuollon tutkimukseen ja hoitoon pääsy kansanterveyslain edellyttämällä tavalla
❖ Lisätä kainuulaisten valinnanmahdollisuuksia
❖ Tuottaa kainuulaisille tasapuoliset vastaanottopalvelut asuinpaikasta riippumatta
❖ Toteuttaa osaltaan ennaltaehkäisevää työtä
❖ Tuottaa laadullisesti korkeatasoisia palveluita kustannustehokkaasti
❖ Varmistaa tutkimusten ja hoidon oikea-aikaisuus
❖ Toteuttaa rationaalinen työnjako
❖ Toimia väestön hyväksymällä tavalla niin, että väestön luottamus saavutetaan ja mahdollistaa näin väestön mukaantulo hyvinvointia ja terveyttä edistävään toimintaan

Taulukko 2. Terveyskeskusvastaanoton tehtävät

Tehtävät
❖ Tarjota apua hoitosuunnitelman tekemisessä, jos potilas sairastaa useampaa eri tautia tai tarvitsee muusta syystä monen eri palveluntuottajan palveluita
❖ Tarjota apua lääketieteellisen tiedon tulkinnessa
❖ Erikoislääkärin arvion järjestämien tarvittaessa
❖ Laadukas kroonisten sairauksien ja muiden yleisten terveysongelmien hoito
❖ Opastus ja ohjaus sairauksien ennaltaehkäisyssä ja hoidossa

3 Terveyskeskuslääkärin työ

3.1 Rakenteet

3.1.1 Organisaatio

3.1.1.1 Nykytila

Terveyskeskussairaala- ja vastaanotto toiminnan vastuualue kuuluu hallinnollisesti terveyden- ja sairaudenhoidon tuloalueeseen. Vastuualue on jaettu kolmeen seudulliseen toiminnalliseen kokonaisuuteen: Seutu I:n muodostavat Kajaani, Paltamo ja Ristijärvi; Seutu II:n Kuhmo ja Sotkamo ja seutu III:n Hyrynsalmi, Puolanka ja Suomussalmi. Akuutti vuodeosastotoiminta on keskitetty siten, että pääosa vuodeosastojen akuuttitoiminnoista toteutetaan Kajaanissa, Kuhmossa, Sotkamossa ja Suomussalmella. Hyrynsalmen vuodeosastolla on viisi ja Paltamossa 12 akuuttisairaansijaa. Hiljaisen ajan päivystys on keskitetty kokonaan Kainuun keskussairaalaan. Lauantaisin, sunnuntaisin ja arkipyhinä terveyskeskuspäivystys on järjestetty Kuhmossa, Sotkamossa ja Suomussalmella klo 9-18.00. Neuvolatyössä ja työterveyshuollossa työskentelevät lääkärit ovat siirtyneet perhepalveluiden tulosalueen ja Kainuun työterveyshuollon (liikelaitos) työntekijöiksi.

Kainuun maakuntakokeilun suunnittelun yhteydessä seudullisten kokonaisuuksien johtamisvastuu määriteltiin niin sanotuille seutupäälliköille kuuluvaksi. Seutupäälliköiden ajateltiin olevan koulutukseltaan lääkäreitä ja terveyskeskuslääkäreiden lähiesimiehenä toimiminen määriteltiin seutupäällikön toimenkuvaan kuuluvaksi. Terveyskeskusten vastaanotoilla sovittiin otettavaksi vuoden 2005 alusta lukien niin sanottu moduulimalli, jossa kuntien ikävakioidulla sairastavuuskertoimella suhteutetun asukasluvun perusteella muodostetaan terveyskeskusten vastaanotoille eri määrä samalla työnjaolla toimivia eri ammattilaisista koostuvia moduuleita. Yhden moduulin muodostavat kaksi lääkäriä, yksi sairaanhoitaja tai terveydenhoitaja ja yksi terveyskeskusavustaja

3.1.1.2 Työryhmän havaitsemat ongelmat

Työryhmä piti organisatorista yhdistymistä seudullisiksi kokonaisuuksiksi ja esimerkiksi akuuttivuodeosastopalveluiden järjestämistä seudullisina hyvänä ratkaisuna. Samoin terveysasemakohtaisen toiminnan rakentuminen moduulimallin pohjalle nähtiin hyvänä. Lääkärijohtajuus seutupäällikkyyden muodossa on toteutunut seuduilla I ja III. Seudun III lääkärijohtajuudesta vastaa toistaiseksi terveysjohtaja muun toimintansa ohessa, koska seudulla työskentelevät terveyskeskuslääkärit eivät ole halunneet ottaa johtamistehtävää vastuulleen.

3.1.1.3 Ehdotus toimenpiteiksi

Seudullinen lääkärijohtajuuden toteutuminen lääkäri-seutupäällikkyyden tulisi varmistaa ottamalla työnjohtajuus aiempaa paremmin huomioon työajan käytössä ja palkkauksessa.

Muiden rakenteiden osalta työryhmä ei tuottanut toimenpide-ehdotuksia.

3.1.2 Henkilöstö, tilat ja toiminnot

3.1.2.1 Nykytila

Terveysasemien keskeiset toiminnot ja henkilöstöresurssit maaliskuussa 2007 on kuvattu liitteessä 1 seuduittain ja terveysasemittain. Olemassa olevat lääkärivirat vakioituun sairastavuuden summaindeksiin suhteutettuna (vuoden 2005 lopun tilanne) on kuvattu taulukossa 3.

Taulukko 3. Kainuun vuoden 2005 lopun tilanne vakioitun Kansaneläkelaitoksen summaindeksin mukaisesti

Kunta	Asukas- luku 2005 lopussa	Kelan sairastavuuden vakioitu summaindeksi 2005	Asukas- luku x summaind/ 100	Suunnitel- lut lääkärin virat	Asukasta/ lääkäri indeksikorj:	Asukasta/ lääkäri
Hyrnsalmi	3 099	145,4	4506	3	1502	1033
Suomussalmi	10 071	118,3	11914	8	1489	1259
Puolanka	3 410	144,6	4931	3	1644	1137
Yht.	16 580	136	21351	14	1545	1143
Kuhmo	10 275	126	12947	8	1618	1284
Sotkamo	10 714	115	12321	8	1540	1339
Yht.	20 989	121	25268	16	1579	1312
Ristijärvi	1 524	123,1	1876	1,5	1251	1016
Paltamo	4 186	138,2	5785	3,5	1653	1196
Vuolijoki	2 644	109,1	2885	2	1442	1322
Yht.	8 354	123	10546	7	1507	1178

Kajaani	35585	109,1	38823	23,6	1645	1508
Kaikki yht.	81 508	125	95987	60,6	1532	1233

3.1.2.2 Työryhmän havaitsemat ongelmat

Työryhmä ei todennut merkittäviä puutteita terveysasemien tiloissa tai varustuksessa suhteessa niihin toimintoihin, joita kullakin terveysasemalla on suunniteltu toteutettavaksi. Toiminnan perusrakenteeksi kaavailtu moduuli-työskentely ei sen sijaan ole toteutunut täysipainoisesti yhdelläkään terveysasemalla. Parhaiten moduulityöskentely on voitu toteuttaa Sotkamossa, jossa lääkäriavustajien täyttöaste on ollut vakain. Muualla vakiintuneiden moduulien muodostaminen ei ole joko lääkäriavustajien vajeesta tai lyhyistä työsuhteista johtuen onnistunut. Suunniteltujen lääkäriavustajien määrä väestöpohjaan suhteutettuna olisi 100 %:n täyttöasteella riittävä terveyskeskusvastaanotto toiminnan asianmukaiseksi hoitamiseksi. Nykytilanteessa suunnitellut toiminnan edellytykset ovat selvästi puuttuneet pitkäkestoisesti Kuhmon ja Ristijärven terveysasemilla. Ajoittaisia ongelmia on ilmennyt Puolangan ja Suomussalmen terveysasemilla. Lääkäreiden halukkuus työskennellä eri terveysasemilla seutujen sisällä lääkäritilanteen muuttuessa on ollut vähäistä eikä seutujen sisäisiä eroja lääkäriavustajien suhteen ole voitu seutujen sisällä merkittävästi kompensoida edes tilapäisesti.

3.1.2.3 Ehdotus toimenpiteiksi

Työryhmä piti moduulimallia hyvänä terveyskeskusvastaanottojen perusrakenteena. Työryhmä esittää moduulimallia muutettavaksi aiempaa paremmin nuorten lääkärien toimintaa tukevaksi. Työryhmän esittämässä mallissa kussakin moduulissa työskentelee kaksi terveyskeskuslääkärinä, jotka toimivat työpareina siten, että kokeneempi voi ohjata kokemattomampaa. Näin voidaan varmistaa välitön seniorituki. Mikäli samassa moduulissa työskentelee kaksi uraansa aloittelevaa terveyskeskuslääkärinä, seniorituki järjestetään moduulien yhteistyönä. Sellaiset lääkärien seudullisen liikkuvuuden esteet, joihin Kainuun maakunta- kuntayhtymä työnantajana voi vaikuttaa, tulisi poistaa.

3.2 Terveyskeskuslääkärien työn sisältö

3.2.1 Nykytila

3.2.1.1 Työn sisällön ja hallinnan ongelmat

Elokuussa 2006 kartoitettiin Kainuun maakunta- kuntayhtymän palveluksella olevien lääkäreiden käsityksiä työskentelyolosuhteista ja työviihtyvyydestä kaikille tutkimusajankohtana kuntayhtymän palveluksessa olleille lääkäreille suunnatulla kyselyllä. Kaikista maakunnan palveluksessa olleista lääkäreistä 69 % (68 lääkäriä) vastasi kyselyyn. Terveysasemilla työskennelleistä vastasi 40 % (27 lääkäriä). Seuraavassa nykytilan kuvauksessa käytettyjä kyselyn tuloksia voidaan alhaisen vastausprosentin vuoksi tarkastella vain suuntaa-antavina. Kyselyssä kerätyn tiedon lisäksi nykytilan kuvaus perustuu työryhmän jäsenten henkilökohtaisiin kokemuksiin.

Kyselyyn vastanneista 75 % kuvasi työssä viihtymistään hyväksi tai erittäin hyväksi. 67 % piti työtään rasittavana tai erittäin rasittavana. Suurimmat puutteet ja muutostarpeet liittyivät kyselyn perusteella mahdollisuuksiin tehdä omaa tutkimustyötä, mentorointiin ja kokeneen kollegan tukeen, työantajan järjestämään ja tukemaan koulutukseen ja esimiestyön toimivuuteen.

Työryhmän lääkärijäsenet kuvasivat vastaanottotyön arjen ongelmina mm. lääkärin viikko- ja päivätyöjärjestyksen joustamattomuutta ja tiukkaa aikataulusta ja ennustamattomuutta. Lääkärillä itsellään ei ole sanottavasti mahdollisuuksia tällä hetkellä vaikuttaa hänen vastuulleen annettujen tehtävien luonteeseen tai määrään. Liian laaja tehtäväkentän tuomat vaatimukset, vastuu ja hallinnan vaikeus lisäävät kuormitusta ja alentavat työviihtyvyyttä.

3.2.1.2 Ehdotus toimenpiteiksi

Työyhteisön ja kollegan tuki

Työyhteisön ja kollegan tuki ovat tärkeitä työviihtyvyyteen vaikuttavia tekijöitä, yksinäinen puurtaminen ilman arvostuksen tunnetta johtaa ennen pitkää väsymiseen. Perusterveydenhuollon lisäkoulutusta ja erikoistumista suorittaville tulee nimetä tutor, joka saa ohjaustyöstään korvauksen ja hänen työohjelmassaan on huomioitu ohjattavan tarvitsema aika. Tutor saisi mielellään työskennellä samassa työyksikössä ohjattavan kanssa mutta mikäli tämä ei ole mahdollista, tulisi järjestää säännölliset tapaamiset tutorille ja ohjattavalle. Tavoitteena on, että jokaisella alle yhden vuoden ajan terveyskeskuksessa työskennelleellä lääkärillä on henkilökohtainen ohjaajalääkäri, joka on tavoitettavissa samalta terveysasemalta. Ohjattavien määrä otetaan huomioon ohjaajalääkäreiden palkkauksessa ja työjärjestyksessä. Terveyskeskuslääkäreille tarjotaan mahdollisuus työnohjaukseen ja Balint- ryhmätoimintaan.

Erikoissairaanhoidon tuki

Nuorten lääkärein tuki erikoissairaanhoidosta varmistetaan niin sanotulla erikoissairaanhoidon tutor-toiminnalla. Jokaiselle aloittelevalle terveyskeskuslääkärille nimetään erikoissairaanhoidon suurilta erikoisaloilta sisätaudeilta, kirurgialta, naistentaudeilta, lastentaudeilta sekä psykiatialta oma ohjaajalääkäri, joka vastaa tarvittaessa erikoissairaanhoidon asiantuntemusta vaativiin konsultaatioihin puhelimitse tai sähköisesti. Tavoitteena on aiempaa joustavamman konsultaatioväylän rakentuminen. Lisäksi Kainuun keskussairaalan eri klinikoiden konsultaatiokynnystä madalletaan kehittämällä uusia toimintatapoja, joita voivat olla esimerkiksi puhelintunnit ja uudet sähköisen konsultaation tavat.

Terveyskeskuslääkäreiden tehtävät ja työjärjestys

Työryhmä esittää, että terveyskeskuslääkärien tehtävään Kainuun maakuntakuntayhtymään tuleville lääkäreille rakennetaan yhdessä tulevien esimiesten kanssa neuvoteltu työjärjestys, jonka toteutumiseen molemmat osapuolet sitoutuvat. Työjärjestyksessä sovitaan kunkin terveyskeskuslääkäriin yksityiskohtainen toimenkuva ja viikko-ohjelma. Vastaanottotyön ja muiden tehtävien osuudet päiväohjelmassa samoin kuin päiväkohtainen potilasmäärä vastaanottotyössä sovitaan työjärjestyksessä. Työjärjestyksessä pysymisestä annetaan tulevalle lääkärille niin sanottu turvatakuu. Turvatakuun antaminen edellyttää uusien keinojen löytämistä vastaanottojen ylikuormitustilanteiden hallintaan. Se tarkoittaa mahdollisesti palveluseteli-järjestelmän käyttöönottoa ja sopimista ylikuormitustilanteiden hallinnasta yksityisten lääkäriasemien kanssa.

3.3 Koulutus

3.3.1 Nykytila

3.3.1.1 Työryhmän havaitsemat ongelmat

Elokuussa 2006 lääkäreille suunnatussa kyselyssä nousi työnantaja tukema koulutus esiin yhtenä niistä työviihtyvyyden osa-alueista, joissa kyselyyn vastanneet kokivat olevan selviä kehittämistarpeita. Terveyskeskuslääkäreiden hakeutumisessa täydennyskoulutukseen on huomattavia yksilöllisiä eroja. Selvä pitkäjänteinen suunnitelmallisuus koulutuksessa puuttuu. Työstä irrottautuminen koulutukseen saattaa olla mahdotonta terveysasemilla, joilla on selvä lääkäriytyövoiman vaje. Yleislääketieteen houkuttelevuus erikoisalana on aiempaa vähäisempi. Erikoistumiskoulutuksen järjestely on paljolti kunkin lääkärin oman aktiivisuuden varassa. Selkeä erikoistumispolku Kainuussa puuttuu.

3.3.1.2 Ehdotukset toimenpiteiksi

Ammatillinen täydennyskoulutus

Kannanottonaan työryhmä totesi seuraavaa. Työnantajan tulee kannustaa työntekijöitä kouluttautumaan ja ylläpitämään osaamistaan. Tavoitteena on, että jokainen lääkäri tekee yhdessä esimiehensä kanssa vuosittaisen kehityskeskustelun yhteydessä henkilökohtaisen opintosuunnitelma, jossa määritellään seuraavan vuoden tavoitteet. Sairaanhoidopiiriin ulkopuolisiin koulutuksiin osallistuminen sisältyy tähän suunnitelmaan. Toimipaikan sisäistä koulutus-meetingtoimintaa tulisi järjestää kahdesta neljään tuntia viikossa ja työyhteisön ulkopuolista koulutusta 10 työpäivää vuodessa. Työyhteisön ulkopuolinen koulutus järjestetään pääosin alueellisina koulutuksina ja korkeatasoisia luennoitsijoita hankitaan kouluttamaan Kainuuseen. Ammattiin liittyviä kursseja voidaan järjestää yhteistyössä myös kesäyliopiston kanssa. Säännöllisesti kokoontuvat Rohtopaja-tyyppiset ryhmät voisivat olla eräs kerran kuussa

järjestettävän interaktiivisen koulutuksen muoto. Täydennyskoulutuksena voisivat toimia myös jonkin uuden taidon (esim. gastroskopia, rasius-ekg) oppimiseen tähtäävät jaksot Kainuun keskussairaalaassa erikoislääkärin ohjauksessa.

Yleislääketieteen erikoistumiskoulutus ja muu yhteistyö Oulun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kanssa

Maakunta- kuntayhtymässä työskentelevien ja kuntayhtymän palvelukseen hakeutuvien lääkäreiden erikoistumista yleislääketieteeseen kannustetaan ja tuetaan. Mahdollisuus erikoistumiseen otetaan aktiivisesti esille työsuhteen alkaessa ja jokaisen yleislääketieteeseen erikoistuvan lääkärin ”erikoistumispolun” kokonaisuus suunnitellaan yhteistyössä terveysasemien, erikoissairaanhoidon ja lääketieteellisen tiedekunnan kanssa. Yleislääketieteen aluekoordinaattorin ja ohjaajalääkäreiden toimintamahdollisuuksia kohennetaan. Koulutus- ja ohjausvastuu otetaan huomioon koulutustehtävään pitkäkestoisesti sitoutuvien lääkärein kohdalla. Haetaan aktiivisesti uusia toimintamalleja yhteistyöhön sekä lääkäreiden perus- että erikoistumiskoulutusten alueilla Oulun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan ja yleislääketieteen laitoksen kanssa. Mahdollisuus pakollisen amanuenssuurin suorittamiseen tiedekuntaan hyväksymässä määrin taataan.

3.4 Rekrytointi

3.4.1 Nykytila

Lääkäreiden rekrytoinnissa on Kainuun maakunta- kuntayhtymässä toimittu useita vuosia vallinneiden käytäntöjen mukaisesti. Muodollisesti rekrytoinnista on vastannut maakunnan henkilöstöhallinto. Hallintoylilääkäri on ollut asiassa keskeinen vastuunkantaja. Tavanomaisen viranhakuilmoittelun lisäksi toiminta on sisältänyt maakunta- kuntayhtymän ja erityisesti sen terveydenhuollon toiminnan ja lääkäriyön esittelyä sellaisten valtakunnallisten tapahtumien yhteydessä, joihin lääketieteen opiskelijat ja lääkärit osallistuvat. Valtakunnalliset Lääkäripäivät, Pohjois-Suomen Lääketiedetapahtuma ja Itä-Suomen Lääketiedetapahtuma ovat olleet vuotuisia rekrytointifoorumeita. Noissa yhteyksissä syntyneet kontakti on rekisteröity ja kiinnostustaan osoittaneisiin lääkäreihin on välittömästi otettu yhteyttä. Lääketieteen opiskelijoille on viety tietoa maakunta- kuntayhtymästä ja sen tarjoamista työ- ja kouluttautumismahdollisuuksista. Myönteistä käsitystä Kainuusta asuinpaikkana on pyritty kaikissa edelle kerrotuissa yhteyksissä tuomaan esille.

3.4.1.1 Ehdotukset toimenpiteiksi

Houkuttelemme lääkäreitä Kainuuseen vain sekä viemällä päivitettyä tietoa Kainuun tarjoamista mahdollisuuksista, että tuomalla hakijat paikan päälle näkemään ja kuulemaan mitä rakettavaa tarjottavaa meillä on hakijoiden sen hetkiseen elämäntilanteeseen. Hakijalle ja puolisolalle tarjottava maksettu vierailu haastattelu- ja tutustumistilaisuuteen Kainuuseen sekä vierailun yhteyteen luotu sosiaalisesti tervetulleeksi toivottava viitekehys, ovat maailmalla voimassa oleva käytäntö, silloin kun tekijöistä ja osaajista on kilpailu ja puute.

Kainuun Etu on yhdessä kainuulaisen toimijaverkon kanssa käynnistänyt kolmivuotisen rekrytointihankkeen ”Osaavien ihmisten Kainuu” 1.3.2007. Hankkeen aikana etsitään rekrytointin parhaita yhteistyökäytäntöjä ja vakiinnutetaan tehtävät osaksi nykyistä elinkeinopalvelurakennetta. Hanke on kuvattu keskeisiltä osiltaan liitteessä 1. Työryhmä esittää lääkäreiden rekrytointin pilottiprojektin käynnistämistä osana Osaavien ihmisten Kainuu- hanketta. Hankeen aikana muotoutuvien rekrytointikeinojen keskeiset toimintatavat ja vastuut on kuvattu seuraavassa.

3.5 Palkkaus

3.5.1 Nykytila

Seuraavassa on kuvattu maakunta- kuntayhtymässä käytössä olevien kahden terveyskeskuslääkäreiden palkkausjärjestelmän keskeinen sisältö. Taulukossa kaksi on kuvattu tämänhetkinen euromääräinen terveyskeskuslääkärin palkka huomioon ottaen lääkärin koulutus ja työkokemus sekä terveysaseman sijainti. Palkkausvertailun mahdollistamiseksi selvitettiin terveyskeskuslääkäreiden palkkarakennetta ja maksettavan korvauksen suuruutta kuudella eri alueella muualla Suomessa. Selvityskohteiden valinnassa pyrittiin ottamaan olosuhteiltaan mahdollisimman hyvin Kainuun terveysasemiin olosuhteiltaan verrattavissa olevia terveysasemia. Selvitys tehtiin puhelimitse Nurmeksien ja Valtimon, Sallan, Pudasjärven, Iisalmen seudun, Kittilän ja Kauhava, Alahärmän, Evijärven, Korttesjärven ja Lappajärven muodostaman kuntayhtymän terveysasemien tilanteesta. Selvitys on kuvattu kokonaisuudessaan liitteessä 2.

3.5.1.1 Tavanomainen terveyskeskuslääkäreiden virkaehtosopimus

Lääkärin perustyöaika on 37 tuntia viikossa. Lisätyöstä maksetaan potilaskohtainen korvaus. Lääkäri voi hallita työaikaansa. Tehdyistä toimenpiteistä maksetaan lääkärille korvaus erikseen. Tämä on kannustaa erityisosaamiseen ja kouluttautumiseen. Potilaalla on mahdollisuus lääkäriinsä valintaan. Potilas voi valita vaikkapa joka kerta eri lääkärin. Tämä saattaa pitkän jatkuvien hoitosuhteiden muodostumista. Tavanomaista terveyskeskuslääkäreiden virkaehtosopimusta noudatetaan Kajaania lukuun ottamatta kaikilla muilla Kainuun maakunta- kuntayhtymän terveysasemilla.

3.5.1.2 Omalääkäri- virkaehtosopimus

Lääkärillä ei ole työaika, sen sijaan hänellä on velvoite hoitaa väestövastuunsa potilaat tietyin reunaehdoin. Kokemuksen mukaan omalääkärivirkaehtosopimuksen mukaisesti työskentelevien lääkäreiden riski työuupumukseen on tavanomaisen virkaehtosopimuksen piirissä työskenteleviä suurempi. Palkkaus perustuu peruspalkan lisäksi kunkin lääkärin perusvastuuväestönsä hoidosta saamaan kuukausikorvaukseen. Perusvastuuväestön ulkopuolisista käynneistä lääkärille maksetaan potilaskohtainen korvaus. Järjestelmä suosii nopeaa potilaskäsittelyä ja työ on luonteeltaan urakkatyötä. Potilalla ei ole mahdollisuutta valita lääkäriään, vaan hoitosuhde määräytyy asuinpaikan mukaisesti. Omalääkärivirkaehtosuomusta sovelletaan Kajaanissa. Työtehtävien vaatavuus ja terveysaseman sijainti otetaan huomioon palkkauksessa.

Esimerkiksi silloin, kun lääkäri työskentelee yhden tai kahden lääkärin terveysasemalla yksin 100 – 200 € kuukaudessa ja kaksin työskennellessä 50 –100 € kuukaudessa.

3.5.1.3 Työryhmän havaitsemat ongelmat

Kahden erilaisen virkaehtosopimusjärjestelmän soveltamien on muodostanut ongelmia esimerkiksi tilanteissa, joissa Kajaanissa työskentelevien terveyskeskuslääkäreiden työpanosta olisi tarvittu tilapäisesti korvamaan muualla Maakunta- kuntayhtymässä valinnutta olennaisesti palveluiden saatavuutta heikentävää lääkärivajetta. Omalääkäri-virkaehtosopimukseen kytkeytyvät velvoitteet perusväestön hoitamisen ja toisaalta omalääkärin poissa ollessa muiden Kajaanissa työskentelevien lääkäreiden vastuulle siirtyvien potilaiden hoidon järjestämisen ongelmat ovat tässä suhteissa keskeinen ongelma.

Huolimatta terveysaseman syrjäiseen sijaintiin kytkeytyvästä paremmasta palkkauksesta on lääkäreiden saaminen terveysasemille tuottanut jatkuvasti vaikeuksia. Taulukossa 2 kuvattu euromääräinen palkka ei käytännössä vaikuta riittävältä. Toisaalta Kajaanissa työskentelevät lääkäri kokevat olevansa palkkauksellisesti muita maakunnan terveyskeskuslääkäreitä huonommassa asemassa.

3.5.1.4 Ehdotus toimenpiteiksi

Työryhmän mielestä Maakunta- kuntayhtymän terveyskeskuslääkäreiden kohdalla tulisi soveltaa samaa virkaehtosopimusta. Käytännössä tämä tarkoittaa omalääkäri-virkaehtosopimuksesta luopumista Kajaanissa ja siirtymistä koko maakunnan alueella noudattamaan tavanomaista terveyskeskuslääkäreiden virkaehtosopimusta. Jatkossa tulisi pohtia myös selvemmin Kainuun olosuhteisiin räätälöidyn sopimusmallin rakentamista ja käyttöönottoa. Erilaisista sopimusmalleista käytiin työryhmässä keskustelua. Tältä osin asia jätettiin selvittelytyöhön varatun aikataulun rajallisuuden vuoksi avoimeksi. Vallitsevista järjestöjen välillä sovitusta menettelytavoista poikkeava sopiminen vaatii perinpohjaisen suunnittelun, jossa Lääkäriliiton, Kuntatyönantaja ja Sosiaali- ja terveysministeriön tulee olla Maakunta- kuntayhtymän lisäksi osallisena.

Keskustelussa esille nousseita mahdollisia sopimisen malleja on kuvattu liitteessä 3.

4 Tiivistelmä työryhmän toimenpide-ehdotuksista

4.1 Terveyskeskuslääkärin työ (Rakenteet, Organisaatio, Henkilöstö, tilat ja toiminnot, työn sisältö)

Työryhmä piti moduulimallia hyvänä terveyskeskusvastaanottojen perusrakenteena. Työryhmä esittää moduulimallia muutettavaksi aiempaa paremmin nuorten lääkäreiden toimintaa tukevaksi. Työryhmän esittämässä mallissa kussakin moduulissa työskentelee kaksi terveyskeskuslääkärinä, jotka toimivat työpareina siten, että kokeneempi voi ohjata kokemattomampaa. Näin voidaan varmistaa välitön seniorituki. Mikäli samassa

moduulissa työskentelee kaksi uraansa aloittelevaa terveyskeskuslääkäriä, seniorituki järjestetään moduulien yhteistyönä. Sellaiset lääkäreiden seudullisen liikkuvuuden esteet, joihin Kainuun maakunta- kuntayhtymä työnantajana voi vaikuttaa, tulisi poistaa

Työyhteisön ja kollegan tuki

Työyhteisön ja kollegan tuki ovat tärkeitä työviihtyvyyteen vaikuttavia tekijöitä, yksinäinen puurtaminen ilman arvostuksen tunnetta johtaa ennen pitkää väsymiseen. Perusterveydenhuollon lisäkoulutusta ja erikoistumista suorittaville tulee nimetä tutor, joka saa ohjaustyöstään korvauksen ja hänen työohjelmassaan on huomioitu ohjattavan tarvitsema aika. Tutor saisi mielellään työskennellä samassa työyksikössä ohjattavan kanssa mutta mikäli tämä ei ole mahdollista, tulisi järjestää säännölliset tapaamiset tutorille ja ohjattavalle. Tavoitteena on, että jokaisella alle yhden vuoden ajan terveyskeskuksessa työskennelleellä lääkäriellä on henkilökohtainen ohjaajalääkäri, joka on tavoitettavissa samalta terveysasemalta. Ohjattavien määrä otetaan huomioon ohjaajalääkäreiden palkkauksessa ja työjärjestyksessä. terveyskeskuslääkäreille tarjotaan mahdollisuus työnohjaukseen ja Balint -ryhmätoimintaan.

Erikoissairaanhoidon tuki

Nuorten lääkärein tuki erikoissairaanhoidosta varmistetaan niin sanotulla erikoissairaanhoidon tutor-toiminnalla. Jokaiselle aloittelevalle terveyskeskuslääkärille nimetään erikoissairaanhoidon suurilta erikoisaloilta sisätaudeilta, kirurgialta, naistentaudeilta, lastentaudeilta sekä psykiatialta oma ohjaajalääkäri, joka vastaa tarvittaessa erikoissairaanhoidon asiantuntemusta vaativiin konsultaatioihin puhelimitse tai sähköisesti. Tavoitteena on aiempaa joustavamman konsultaatiöväylän rakentuminen. Lisäksi Kainuun keskussairaalan eri klinikoiden konsultaatiokynnystä madalletaan kehittämällä uusia toimintatapoja, joita voivat olla esimerkiksi puhelintunnit ja uudet sähköisen konsultaation tavat

Terveyskeskuslääkäreiden tehtävät ja työjärjestys

Työryhmä esittää, että terveyskeskuslääkärin tehtävään Kainuun maakunta-kuntayhtymään tuleville lääkäreille rakennetaan yhdessä tulevien esimiesten kanssa neuvoteltu työjärjestys, jonka toteutumiseen molemmat osapuolet sitoutuvat. Työjärjestyksessä sovitaan kunkin terveyskeskuslääkärin yksityiskohtainen toimenkuva ja viikko-ohjelma. Vastaanottotyön ja muiden tehtävien osuudet päiväohjelmassa samoin kuin päiväkohtainen potilasmäärä vastaanottotyössä sovitaan työjärjestyksessä. Työjärjestyksessä pysymisestä annetaan tulevalle lääkärille niin sanottu turvatakuu. Turvatakuun antaminen edellyttää uusien keinojen löytämistä vastaanottojen ylikuormitustilanteiden hallintaan. Se tarkoittaa mahdollisesti palveluseteli-järjestelmän käyttöönottoa ja sopimista ylikuormitustilanteiden hallinnasta yksityisten lääkäriasemien kanssa.

4.2 Koulutus

Ammatillinen täydennyskoulutus

Kannanottonaan työryhmä totesi seuraavaa. Työnantajan tulee kannustaa työntekijöitä kouluttautumaan ja ylläpitämään osaamistaan. Tavoitteena on, että jokainen lääkäri

tekee yhdessä esimiehensä kanssa vuosittaisen kehityskeskustelun yhteydessä henkilökohtaisen opintosuunnitelma, jossa määritellään seuraavan vuoden tavoitteet. Sairaanhoidopiiriin ulkopuolisiin koulutuksiin osallistuminen sisältyy tähän suunnitelmaan. Toimipaikan sisäistä koulutus- meetingtoimintaa tulisi järjestää kahdesta neljään viikossa ja työyhteisön ulkopuolista koulutusta 10 työpäivää vuodessa. Työyhteisön ulkopuolinen koulutus järjestetään pääosin alueellisina koulutuksina ja korkeatasoisia luennoitsijoita hankitaan kouluttamaan Kainuuseen. Ammattiin liittyviä kursseja voidaan järjestää yhteistyössä myös kesäyliopiston kanssa. Säännöllisesti kokoontuvat Rohtopaja-tyyppiset ryhmät voisivat olla eräs kerran kuussa järjestettävän interaktiivisen koulutuksen muoto. Täydennyskoulutuksena voisivat toimia myös jonkin uuden taidon (esim. gastroskopia, rasisus-ekg) oppimiseen tähtäävät jaksot Kainuun keskussairaalassa erikoislääkärin ohjauksessa.

Yleislääketieteen erikoistumiskoulutus ja muu yhteistyö Oulun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kanssa

Maakunta- kuntayhtymässä työskentelevien ja kuntayhtymän palvelukseen hakeutuvien lääkäreiden erikoistumista yleislääketieteeseen kannustetaan ja tuetaan. Mahdollisuus erikoistumiseen otetaan aktiivisesti esille työsuhteen alkaessa ja jokaisen yleislääketieteeseen erikoistuvan lääkärin ”erikoistumispolun” kokonaisuus suunnitellaan yhteistyössä terveysasemien, erikoissairaanhoidon ja lääketieteellisen tiedekunnan kanssa. Yleislääketieteen aluekoordinaattorin ja ohjaajalääkäreiden toimintamahdollisuuksia kohennetaan. Koulutus- ja ohjausvastuu otetaan huomioon koulutustehtävään pitkäkestoisesti sitoutuvien lääkärein kohdalla. Haetaan aktiivisesti uusia toimintamalleja yhteistyöhön sekä lääkäreiden perus- että erikoistumiskoulutusten alueilla Oulun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan ja yleislääketieteen laitoksen kanssa. Mahdollisuus pakollisen amanuenssuurin suorittamiseen tiedekuntaan hyväksymässä määrin taataan.

4.3 Rekrytointi

” Houkuttelemme lääkäreitä Kainuuseen sekä viemällä päivitettyä tietoa Kainuun tarjoamista mahdollisuuksista, että tuomalla hakijat paikan päälle näkemään ja kuulemaan mitä rakentavaa tarjottavaa meillä on hakijoiden sen hetkiseen elämäntilanteeseen. Hakijalle ja puolisololle tarjottava maksettu vierailu haastattelu/tutustumistilanteeseen Kainuuseen sekä vierailun yhteyteen luotu sosiaalisesti tervetulleeksi toivottava viitekehys, ovat maailmalla voimassa oleva käytäntö, silloin kun tekijöistä ja osajista on kilpailu ja puute.” Kainuun Etu on yhdessä kainuulaisen toimijaverkon kanssa käynnistänyt kolmivuotisen rekrytointi-hankkeen ”Osaavien ihmisten Kainuu” 1.3.2007. Hankkeen aikana etsitään rekrytoinnin parhaita yhteistyökäytäntöjä ja vakiinnutetaan tehtävät osaksi nykyistä elinkeinopalvelurakennetta. Hanke on kuvattu keskeisiltä osiltaan liitteessä 1. Työryhmä esittää lääkäreiden rekrytoinnin pilottiprojektin käynnistämistä osana Osaavien ihmisten Kainuu -hanketta.

4.4 Palkkaus

Työryhmän mielestä Maakunta- kuntayhtymän terveyskeskuslääkäreiden kohdalla tulisi soveltaa samaa virkaehtosopimusta. Käytännössä tämä tarkoittaa omalääkäri- virkaehtosopimuksesta luopumista Kajaanissa ja siirtymistä koko maakunnan alueella noudattamaan tavanomaista terveyskeskuslääkäreiden virkaehtosopimusta. Jatkossa tulisi pohtia myös selvemmin Kainuun olosuhteisiin räätälöidyn sopimusmallin rakentamista ja käyttöönottoa. Erilaisista sopimusmalleista käytiin työryhmässä keskustelua. Tältä osin asia jätettiin selvittelytyöhön varatun aikataulun rajallisuuden vuoksi avoimeksi. Vallitsevista järjestöjen välillä sovitusta menettelytavoista poikkeava sopiminen vaatii perinpohjaisen suunnittelun, jossa Lääkäriliiton, Kuntatyönantaja ja Sosiaali- ja terveysministeriön tulee olla Maakunta- kuntayhtymän lisäksi osallisena

Kainuun terveysasemien henkilöstö, tilat ja toiminnot (Apulaisylilääkäri Aaro Tolonen)

Seutu 1

Kajaanin pääterveysasema

Yhteiset toiminnot

- ❖ Toimisto
 - reseptinhoitaja
- ❖ Arkisto
 - arkistonhoitaja
- ❖ Tarkkailu
 - sairaanhoitaja
- ❖ Insuliinidiabeetikot
 - kansanterveyshoitaja (Kajaani + Vuolijoen aloitukset)
- ❖ Röntgen
 - kipsaukset, kontrollit, poistot, ummistukset
 - ultraäänitutkimukset tiistaisin (radiologi)
- ❖ Laboratorio
 - rasius-EKG-laitteisto: koko seudun potilaat, lääkärit sisäisenä ostopalveluna Kainuun keskussairaala

Keskustan alue

Henkilöstö

- ❖ 7 lääkärin virkaa
 - 5 vakinaisesti täytetty
 - 1 virkavapaalla
 - 2 sijaista.
 - Ylilääkärin virka sisältyy tähän
- ❖ päivystäviä sairaanhoitajia 2
- ❖ terveyskeskusavustajia / perushoitajia 3
- ❖ kansanterveyshoitajia 1,5

Tilat ja toiminnot

- ❖ lääkäreillä 7 vastaanottohuonetta ja toimenpidehuone
- ❖ 6 hoitajien vastaanottohuonetta, joista 2 Teppanan alueen käytössä, toimistohuoneita 3
- ❖ tekstinkäsittelijän huone

Teppanan alue

Henkilöstö

- ❖ 4 lääkärin virkaa
 - 4 vakinaisesti. täytetty
 - 1 virkavapaalla
 - 1 sijainen
- ❖ päivystäviä sairaanhoitajia 2
- ❖ terveyskeskusavustajia / perushoitajia 2
- ❖ kansanterveyshoitajia 1,5

Tilat ja toiminnot

- ❖ lääkäreillä 4 vastaanottohuonetta ja toimenpidehuone
- ❖ 2 hoitajien vastaanottohuonetta ja toimistihuone
- ❖ tekstinkäsittelijän huone

Kajaanin seudun sairaala

Henkilöstö (vain lääkärit)

- ❖ 4 lääkärin virkaa
 - yllilääkärin ja apulaisyllilääkärin virat vakinaisesti täytetty
 - 2 osastonlääkärin virkaa avoimena,
 - 2 sijaista

Tilat ja toiminnot

- ❖ 56-paikkainen akuuttiosasto
- ❖ 26-paikkainen kuntoutusosasto koko Kainuun alueelle

Lehtikankaan terveysasema

Henkilöstö

- ❖ 4 lääkärin virkaa
 - 3 täytetty,
 - 1 avoin
 - 1 sijainen
- ❖ 2 päivystävää sairaanhoitajaa
- ❖ terveyskeskusavustajia / perushoitajia 2,5
- ❖ kansanterveyshoitajia 2
- ❖ tekstinkäsittelijöitä 0,5

Tilat ja toiminnot

- ❖ lääkäreillä 4 vastaanottohuonetta, toimenpidehuone ja tarkkailu-ensiapuhuone
- ❖ 4 hoitajien vastaanottohuonetta ja 2 toimistohuonetta
- ❖ tekstinkäsittelijän huone
- ❖ kipsien poistot ja ummistukset

Vuolijoen terveysasema

Henkilöstö

- ❖ 2 lääkärin virkaa, jotka vakinaisesti. täytetty
- ❖ päivystäviä sairaanhoitajia 2
- ❖ terveyskeskusavustajia / perushoitajia 1,5
- ❖ kansanterveyshoitajia 1
- ❖ tekstinkäsittelijöitä 0,5

Tilat ja toiminnot

- ❖ 2 vastaanottohuonetta lääkäreillä, toimenpide-/ensiapuhuone
- ❖ 2 hoitajien vastaanottohuonetta, EKG-/tarkkailuhuone, potilastoimisto
- ❖ tekstinkäsittelijän huone
- ❖ kipsien poistot, ummistukset
- ❖ laboratorio avoinna vain 3 pv/viikko

Paltamon terveysasema

Henkilöstö

- ❖ 3,5 lääkärin virkaa
 - 1 apulaisylilääkärin virka täytetty, muut täyttämättä
- ❖ päivystäviä sairaanhoitajia 2,5
- ❖ terveyskeskusavustajia / perushoitajia 1
- ❖ kansanterveyshoitajia 1,5
- ❖ tekstinkäsittelijöitä/arkistonhoitajia 1

Tilat ja toiminnot

- ❖ lääkäreillä 3 vastaanottohuonetta, toimenpidehuone ja ensiapuhuone
- ❖ 3 hoitajien vastaanottohuonetta, tarkkailuhuone, potilastoimisto ja sen takahuone
- ❖ tekstinkäsittelijän huone
- ❖ röntgen avoinna nykyisin 1 pv / viikko, akuutteja kipsauksia tehdään silloin
 - murtumakontrollit, kipsien poistot, ummistukset
 - ultraäänikuvauslaite on, radiologin tutkimukset kuukausittain
 - pleura- ja askitespunktioita (vuodeosaston saattohoidon potilaille)
 - gynekologisia sekä äitiyshuollon ultraäänitutkimuksia tehdään
 - digitaalinen kuvaus ja kuvantallennus- ja konsultaatio-ohjelma
- ❖ verenpaineen vuorokausiseurantalaitteisto ja atk-ohjelma
- ❖ diabeetikkojen etälääkärivastaanotto 1 pv/viikko
- ❖ 38-paikkaisella vuodeosastolla 10 paikan akuuttiosasto, 0, 25 lääkärin työpanos (sis. em. lukuun)

Ristijärven terveysasema

Henkilöstö

- ❖ 1,5 lääkärin virkaa
 - 0,4 hoidetaan tilapäisjärjestelyin, muutoin 1 täyttämättä
- ❖ päivystäviä sairaanhoitajia 1
- ❖ terveyskeskusavustajia / perushoitajia 1
- ❖ kansanterveyshoitajia 0,5
- ❖ tekstinkäsittelijöitä 0,7

Tilat ja toiminnot

- ❖ 2 vastaanottohuonetta lääkäreille, toimenpide-/ensiapuhuone
- ❖ 2 hoitajien vastaanottohuonetta, EKG-/tarkkailuhuone, potilastoimisto
- ❖ tekstinkäsittelijä hoivaostolla
- ❖ kipsien poistot, ummistukset
- ❖ laboratorio avoinna vain 3 pv/viikko
- ❖ diabeetikkojen ja pitkäaikaissairaiden etälääkärivastaanotto 2 pv/viikko

Seutu 2

Kuhmon terveysasema

Henkilöstö

- ❖ 6 lääkärin virkaa (näistä yksi apulaisylilääkäri)
 - 3 täytetty, 2 virkavapaalla
 - ajoittain 1-3 lyhytaikaista sijaista
- ❖ päivystäviä sairaanhoitajia 2

- ❖ toimenpidehoitajia 5
- ❖ terveyskeskusavustajia / perushoitajia 4
- ❖ kansanterveyshoitajia 4
- ❖ tekstinkäsittelijöitä 1
- ❖ toimistotyöntekijöitä 3

Tilat ja toiminnot

- ❖ lääkäreillä 6 vastaanottohuonetta, 2 toimenpidehuonetta, (kipsaukset, suturaatiot ym.) tarkkailuhuone, leikkaussali: tähystykset (Ge-lääkäreiltä sis. ostona) ja ensiapuhuone (elvytykset ym.)
- ❖ 4 kansanterveyshoitajan huonetta, 2 päivystävän sairaanhoitajan huonetta (puhelinvastaanotto) 2 psykiatrisen sairaanhoitajan huonetta, potilastoimisto (ajanvaraus/kassa/laskutus)
- ❖ arkisto
- ❖ tekstinkäsittelijän huone
- ❖ röntgen: UÄ-laite: radiologin konsultaatiot 1 x/kk
- ❖ laboratorio
 - rasius-EKG- laitteisto, (lääkärit kardiologian yksiköstä)
- ❖ diabeetikkojen etälääkärivastaanotto 2 pv/viikko
- ❖ 30-paikkainen terveyskeskussairaala, 1 lääkärin työpanos (sis. em. lukuun)

Sotkamon terveysasema

Henkilöstö

- ❖ 6 lääkärin virkaa
 - 1 apulaisylilääkärin virka ja 1 lääkärin virka täyttämättä
 - 1 lääkäri virkavapaalla
- ❖ osastonhoitaja 1 (Kuhmon ja Sotkamon terveysasemien yhteinen)
- ❖ päivystäviä sairaanhoitajia 2 (puh ja vastaanotto)
- ❖ hoitotakuuajanvaraus 1 sairaanhoitaja
- ❖ toimenpidehoitajia 3½,
- ❖ terveyskeskusavustajia / perushoitajia 4
- ❖ kansanterveyshoitajia 2½
- ❖ tekstinkäsittelijöitä 1
- ❖ toimistotyöntekijöitä 1

Tilat ja toiminnot

- ❖ lääkäreillä 6 vastaanottohuonetta, 2 toimenpidehuonetta (tähystykset, haavojen ompelut ym.) ja 1 ensiapuhuone (elvytykset, ensihoitotilanteet)
- ❖ 3 kansanterveyshoitajien vastaanottohuonetta, 1 sairaanhoitaja vastaanottohuone/ lääkäripäivystys
- ❖ 1 sairaanhoitaja vastaanottohuone (astma, allergia), 1 kipsaus/haavanhoitohuone
- ❖ potilastoimisto
- ❖ arkisto
- ❖ tekstinkäsittelijän huone ja postinkäsittelytila

- ❖ röntgen
 - ultraäänilaitteisto: radiologin konsultaatiot 1 x/kk
- ❖ tähystyslaitteisto: tähystykset, perehtynyt terveyskeskuslääkäri
- ❖ laboratorio
 - rasius-EKG-laitteisto: omat terveyskeskuslääkärit
- ❖ lisäksi vastaanottotiloissa 1 psykologin huone sekä 1 psykiatrisen sairaanhoitajan vastaanottohuone
- ❖ diabeetikkojen etälääkärivastaanotto 2 pv /viikko
- ❖ 38-paikkainen terveyskeskussairaala, 1 lääkärin työpanos (sis. em. lukuun)

Seutu 3

Suomussalmen terveysasema

- ❖ 8 lääkärin virkaa
 - apulaisylilääkärin virka ja 1 lääkärin täyttämättä
 - 4 virkavapaalla
 - ei sijaisia
- ❖ sairaanhoitajia 3
- ❖ terveyskeskusavustajia 3
- ❖ osastonhoitaja 1
- ❖ kansanterveyshoitajia 4
- ❖ tekstinkäsittelijöitä 1,5
- ❖ toimistotyöntekijöitä 2,5

Tilat ja toiminnot

- ❖ lääkäreillä päivystyksessä kaksi vastaanottohuonetta, ensiapuhuone ja 2 tarkkailupaikkaa (päivystys ja vastaanottotilat eri päissä rakennusta)
- ❖ lääkäreillä vastaanotolla 8 vastaanottohuonetta ja 2 toimenpidehuonetta
- ❖ potilastoimisto (2 terveyskeskusavustajan toimipisteet)
- ❖ terveyskeskusavustajan työhuone 1
- ❖ 2 palvelusihteerin huonetta (toinen hallinnon käytävällä yläkerrassa)
- ❖ 5 hoitajien vastaanottohuonetta (3 kansanterveyshoitajan huonetta neuvolan puolella)
- ❖ yksi etälääkärin vastaanottohuone neuvolan puolella
- ❖ tekstinkäsittelijän huone (2 työntekijää)
- ❖ röntgen
 - kipsaukset yms.
 - ultraäänikuvauslaitte on, radiologin tutkimukset 1x/kk
 - pleura- ja askitespunktioita (vuodeosaston saattohoidon potilaille)
 - gynekologiset sekä äitiyshuollon ultraäänitutkimukset
- ❖ laboratorio
 - rasius-EKG-laitteisto, terveyskeskuslääkärit tekevät
- ❖ tähystyslaitteisto
 - tähystykset Puolangan lääkäri tekee
- ❖ diabeetikkojen etälääkärivastaanotto 2 pv /viikko
- ❖ 29-paikkainen terveyskeskussairaala, 1 lääkärin työpanos (sis. em. lukuun)

Puolangan terveysasema

Henkilöstö

- ❖ 3 lääkärin virkaa
 - 1 vakinaisesti täytetty (osan aikaa Suomussalmella)
 - 2 täyttämättä
- ❖ sairaanhoitajia 4, (2 kpl dialyysissä)
- ❖ terveyskeskusavustajia 1
- ❖ kansanterveyshoitajia 1
- ❖ tekstinkäsittelijöitä 1
- ❖ toimistotyöntekijöitä 1 + 0,3

Tilat ja toiminnot

- ❖ lääkäreillä kolme vastaanottohuonetta, toimenpidehuone ja ensiapuhuone
- ❖ 3 hoitajien vastaanottohuonetta, tarkkailuhuone, potilastoimisto
- ❖ dialyysiyksikkö (4 vuodepaikka)
- ❖ tekstinkäsittelijän huone
- ❖ röntgen (ei avoinna joka päivä):
 - kipsaukset yms.
 - ultraäänikuvauslaite on, radiologisia tutkimukset (vakituinen lääkäri suorittaa tarvittaessa)
 - pleura- ja askitespunktioita (vuodeosaston saattohoidon potilaille)
- ❖ gynekologiset sekä äitiyshuollon ultraäänitutkimukset
- ❖ diabeetikkojen etälääkärivastaanotto 1 pv /viikko

Hyrynsalmen terveysasema

Henkilöstö

- ❖ 3 lääkärin virkaa
 - 2 vakinaisesti täytetty
 - 20 % muualle Ylä-Kainuuseen (äitiysneuvola)
 - 1 täyttämättä
- ❖ päivystävä sairaanhoitaja 1
- ❖ terveyskeskusavustajia / perushoitajia 1
- ❖ kansanterveyshoitajia 1
- ❖ tekstinkäsittelijöitä 1
- ❖ toimistotyöntekijöitä 1 + 0,5

Tilat ja toiminnot

- ❖ 3 vastaanottohuonetta lääkäreillä, toimenpidehuone ja ensiapuhuone
- ❖ 2 hoitajien vastaanottohuonetta + 1 huone neuvolan puolella, potilastoimisto
- ❖ tekstinkäsittelijän huone
- ❖ ei röntgeniä, kipsikontrolleja, ummistuksia ja poistoja tehdään
- ❖ rasitus-EKG:tä tehdään niin kauan, kun laitteisto on toimintakuntoinen, sen jälkeen siirtyy Suomussalmelle

Kainuun Edun käynnistämisen rekrytointihankkeen kuvaus (Tiedotuspäällikkö Petra Välkky)

Kainuu on haasteen edessä osaavan henkilöstön rekrytoinnin suhteen. Kainuun osaamisen rakenteet eivät tuota maakunnan elinkeinotoiminnan selkärangalle, yritys- ja julkiselle sektoreille tarvittavia osaajia riittävästi omasta takaa.

Kainuun Etu on yhdessä kainuulaisen toimijaverkoston kanssa käynnistänyt kolmivuotisen rekrytointihankkeen 1.3.2007. Hankkeen aikana etsitään rekrytoinnin parhaita yhteistyökäytäntöjä ja vakiinnutetaan tehtävät osaksi nykyistä elinkeinopalvelurakennetta. Vaikka jokaisella toimijalla on omien avainosaajaryhmiensä kanssa erityiset omat toimintatapansa, on rekrytoinnissa myös osa-alueita, joissa on tarkoituksenmukaista toimijoiden yhdistää voimiaan ja hoitaa rekrytointia entistä tiiviimmässä yhteistyössä, verkottuneesti ja keskitetysti suunnitellen. Seuraavassa on esitelty Osaavien ihmisten Kainuu -hankkeen toimenpiteet, jotka kannattaa ottaa osaksi lääkäreiden rekrytointisuunnitelmaa. Nämä toimenpiteet ovat sellaisia, joihin Kainuun maakunnan ei tällä hetkellä kannatta itse suunnata resursseja vaan hyödyntää hankkeen kautta saatava työpanosta. Verkottumisen ja yhteistyön kautta voidaan saada suoraa taloudellista hyötyä, enemmän näkyvyyttä sekä verkoston tuomia osaajakontakteja esim. perhesuhteiden kautta.

Palvelukonsepti osaajille; tietopankki ja kohtaamiset

Rekrytointipalvelu toimii verkottuneesti ja on koordinoitu paikallisesti – lähellä yrityksiä ja julkisia työnantajia. Sidosryhmille tiedotetaan projektista ja annetaan tarvittaessa koulutusta heille yhteistyön hoitamisessa ja asiakkaiden kohtaamisessa.

Palvelutoiminnon suunnitelma joustaa ja sisältää mahdollisuuden reagoida nopeasti kulloisenkin työmarkkinatilanteen tai muun tarpeen mukaan, esimerkiksi lääkäreiden rekrytoinnin tarpeiden ja toimintatapojen mukaan.

Palvelutoiminta täydentää olemassa olevia, viranomaisten tarjoamia lakisääteisiä ja alueista riippumattomia palveluja. Kertomalla Kainuun tarjoamista mahdollisuuksista yhdistää työ ja hyvä elämän laatu voidaan maakuntakuvaa kirkastaa sekä lisätä Kainuun tunnettavuutta ja alueellista kiinnostavuutta. Tiedotusmateriaali on samalla kaikkien kainuulaisten toimijoiden käytössä.

Toimenpiteet

- ❖ Luodaan osaajarekisteri, joka on paikallisten yhteyshenkilöiden käytössä.
- ❖ Tarjotaan asiakkaille, yrityksille ja yksityisille täsmäpalvelua kohtaamisiin.
- ❖ Luodaan räätälöity, luottamuksellinen palvelukonsepti, jossa osaaja otetaan henkilökohtaisesti huomioon ja tarjotaan räätälöidyn tiedon kautta apua arkeen
 - työ- ja koulutusmahdollisuuksista
 - työnhakuun liittyvien asioiden hallinnasta
 - arjen rutiineihin liittyvistä palveluista kuten asumisesta, koulutuksesta, päivähoidosta ja vapaa-ajan toiminnasta

Tapahtumat ja näkyvyyden lisääminen

- ❖ Projektin tavoitteena on kehittää rekryointipalveluita eri tapahtumissa.
- ❖ Kohdennettu, maakunnallinen näkyvyys messutapahtumissa ja ammattilaispäivillä
- ❖ Oppilaitosyhteistyö
 - Kainuulaisten yhteisesiintymiset ja esittelytilaisuudet valituissa oppilaitoksissa koko Suomessa.
 - Suoramarkkinointi valmistuville opiskelijoille
 - Yhteydenpito kainuulaisiin opiskelijoihin (Kainuu-osakunnat)

- ❖ Suoramarkkinointi
 - Kohdennettu markkinointi osaajille alueellisesti ja toimialakohtaisesti
 - Rekryointitapahtumat työvoimatoimistoissa
 - Yhteinen Kainuu- ja eri toimijoiden omat esittelymateriaalit

- ❖ Headhunter – asiantuntijaosaaja huippuosaajien haussa

- ❖ Kansainvälinen osaajarekryointi
 - Tukimateriaali kansainvälisille osaajille
 - Olemassa olevien oppilaitos- ja tutkimuslaitoskontaktien hyödyntäminen
 - Yhteistyön käynnistäminen alan rekryointiyritysten kanssa ja kansainvälisiin tapahtumiin osallistuminen

Markkinointiviestinnän keinot

- ❖ Luodaan osaajia houkutteleva ja herättelevä, ajantasainen markkinointikonsepti, joka tukee rekryointia ja lisää maakunnan, kaupunkien ja kuntien houkuttelevuutta ja elinkeinotoiminnan kehitystä.

- ❖ Rekryointitoimenpiteet linkitetään Kainuun maakunnan markkinointiviestintään.

- ❖ Tuotetaan maakunnallisesti yhteistä, laadukasta markkinoinnin tukimateriaalia
 - Internet-sivut (ajantasainen tietoa työstä ja arjesta)
 - Toimialakohtaiset esitteet tarjonnasta
 - Tarinat kainuulaisista osaajista – viestintäaineisto.
 - Julisteet ja esitteet
 - Yhteisilmoittelu sanomalehdissä ja ammattilehdissä
 - Messuosaston rakenteet
 - Esittelymateriaalien pohjat

Oheiset toimenpiteet voivat kuitenkin olla vain osa lääkäreiden rekrytointia. Koska lääkärit ovat erityisosaajien ammattiryhmä, tarvitaan myös ammattikunnan edustajia mukaan rekrytointiin. Kun luodaan sisältöjä tietopankkiin, sisältöjen luomisessa tarvitaan lääkäreiden näkemyksiä siitä, millaisia sisältöjä tarvitaan.

Järjestettäessä kohtaamisia osaajien kanssa tai osallistuttaessa ammattipäiville ja opiskelijoiden rekrytointipäiville, tarvitaan ammattikunnan edustajia. Näkyvyyttä voidaan hankkia viestintäalan osaajien ja rekrytointiammattilaisten kautta. Lääkäreiden Kainuuseen saaminen vaatii ammattikunnan edustajien kohtaamista. Esimerkiksi lääkäripäivillä tämä voisi konkreettisesti tapahtua siten, että yksi tai useampi lääkäri olisi saatavilla, kun kiinnostuneita osaajia tulee paikalle.

Lisäksi tarvitaan tarkkaan mietittynä ne rekrytointiviestit, joihin kaikki toimijat voivat sitoutua. Mikäli Kainuuta aiotaan markkinoida vetovoimaisena ja kiinnostavana työntekoalueena, on kaikkien sitouduttava sovittuihin viesteihin.

Pelkkä dynaaminen markkinointimateriaali ja messuesiintymiset eivät riitä. Päinvastoin, ne kääntyvät tappioksi, mikäli kainuulaiset toimijat julistavat epävirallisissa yhteyksissä ja tiedotusvälineissä Kainuun epäonnistumista. Hyvä työnantajakuva syntyy pääosin työntekijöiden välittämistä viesteistä.

Lääkäreiden rekrytointi pilottiprojektina Osaavien Ihmisten Kainuu hankkeessa(LL Päivi Cheney)

Perusosaamislinjat

- Substanssiosaaminen lääkärin työstä Kainuussa
 - Vastuu lääkirikrytoijilla
- Puitteet rekrytointiin ja asuminen Kainuussa
 - Osaavien Ihmisten Kainuu hankkeen vastuhenkilö(t)
 - puolison työpaikka
 - asunnon saaminen
 - päiväkot
 - harrastusmahdollisuudet ym.

Potentiaali muuttajalääkäri

- Kohtaamispiste
 - Suora yhteydenotto johtavaan lääkäriin tai muutoin lääkärikunnan kautta
 - Rekrytointitapahtuma
 - ◆ lääketiedepäivät, messut (valmiit lääkärit ja opiskelijat)
 - ◆ lääketieteen opiskelijoille järjestetty rekrytointitapahtuma tiedekunnassa (nuoret tulevaisuudessa valmistuvat lääkärit)
 - ◆ yhteinen lehti-ilmoitus, Internet-sivut
- Keskeinen yhteyslinkki
 - Rekrytointiin nimetty vastuulääkäri
 - Osaava Kainuu organisaatio nimetty vastuhenkilö

Esimerkki 1. Suora yhteydenotto

- Hakijalääkäri N.N. on kiinnostunut työpaikasta Kainuussa. Hän ottaa yhteyttä ylilääkäri A.A:han.
- Ylilääkäri A.A. delegoi tai vastaa itse
 - kartoittaa alkuasetelman (potentiaalinen hakijan pätevyys)
 - sopii hakijan tietojen välittämisestä myös Osaavien Ihmisten Kainuu hankkeen vastuhenkilölle.
 - hakijan mahdolliselle vierailulle ”isäntälääkäri”.
- Isäntälääkäri sopii vierailupäivän isännöinnistä hakijalääkäri N.N. kanssa

- yhteys Osaavien Ihmisten Kainuu hankkeen vastuuhenkilöön päivän organisaatiosta
- tutustuttaminen työpaikkaan, aika hakijan kanssa yhteiselle lounaalle tai päivälliselle.
- keskustelu /info. Infon tueksi ”Lääkäriksi Kainuuseen” tietopaketti.
- Osaavien Ihmisten Kainuu hankkeen vastuuhenkilö
 - ottaa yhteyttä hakijalääkäri N.N:ään saatuaan yhteystiedot
 - tarjoaa hankkeen palveluita; tietopankki mahdollisesti puolison työpaikka, asunto, päiväkotit, Kainuun harrastusmahdollisuudet
 - matkajärjestelyt: matkat, majoitus (maakunnan tuki/rahoitus)

Esimerkki 2. Rekrytointitapahtuma esim. lääketiedepäivät

- Hakijalääkäri N.N. ottaa yhteyttä Kainuu standilla seisovaan Osaavien Ihmisten Kainuu hankkeen vastuuhenkilöön. Tämä sopii N.N:lle tapaamisajan Lääkäripäivillä mukana olevan rekrytointivastaava lääkäriin kanssa.
- Työnjako standilla
 - Osaava Kainuu tai maakunta -kuntayhtymän vastuuhenkilöt koordinoivat käytännön standi- ja markkinointipuitteet, sekä jatkuvan standilla läsnäolon.
 - Rekrytoinnista päiville nimetty vastaava(t) lääkäri(t) ”päivystävät” standitapaamisajoilla.

Esimerkki 3. Lääketieteen opiskelija saa tietoa Kainuusta opiskelijoille tiedekuntaan järjestetyssä Lääkäriksi Kainuuseen infotapahtumassa.

❖ Työnjako:

- Käytännön puitteet organisoit ”Osaava Kainuu” hanke yhdessä maakunta-kuntayhtymän kanssa. Substanssiosaamisen vievät paikalle kainuulaiset nuoret rekrytointipäivässä mukana olevat lääkärit.

Näkökohtia terveyskeskuslääkäreiden työolosuhteisiin ja palkkaukseen (LL Olli Vesala)

Haastattellessani puhelimesta eräitten terveyskeskusten johtavia lääkäreitä sain seuraavanlaisia tietoja:

Nurmeksen ja Valtimon terveyskeskus, ylilääkäri Jyri Ilen

Alueen yhdeksästä terveyskeskuslääkärin virasta on viisi ja puoli täytetty. Jatkuvan lääkäripulan takia on Pohjois-Karjalassa vireillä hankesuunnitelma, jonka nimenä on Lääkäri työvoiman saatavuuden edistäminen Ylä-Karjalassa ja Ilomantsissa 2007 - 2008. Kyseisen hankkeen kustannusarvio on n. 205.000 euroa. Mukana hankkeessa ovat Nurmeksen – Valtimon lisäksi myös Lieksa ja Ilomantsi. Nurmeksen – Valtimon alueella virassa olevat lääkärit on saatu pysymään paikkakunnalla minimoimalla päivystysrasitus. Viikonloppupäivystyksen ja lähes kaiken arkipäivystyksen hoitavat muut kuin terveyskeskuksen lääkärit. Lääketieteelliseen täydennyskoulutukseen pääsyä ei ole rajoitettu. Huonojen kulkuyhteyksien takia osallistuminen yliopistokaupungeissa järjestettäviin koulutuksiin on ollut vähäistä. Terveyskeskuslääkäreitten palkka ilman toimenpide- ja päivystyskorvauksia vaihtelee välillä 4.730 - 5.652 euroa kuukaudessa.

Sallan terveyskeskus, ylilääkäri Paula Kaakkurivaara

Sallassa on neljä terveyskeskuslääkäreitä, joista kaksi vakituista ja kaksi eurolääkäreitä. Iltapäivystys hoidetaan Kemijärven sairaalassa. Sallan lääkärit voivat osallistua päivystykseen halutessaan. Johtavalääkäri ohjaa aktiivisesti varsinkin eurolääkäreitä koulutukseen. Käytännössä kaksi viikkoa oman paikkakunnan ulkopuolista koulutusta toteutuu. Palkkaus on kunnan oman virkaehtosopimussovelluksen mukainen. Lähtöpalkka laillistetulla lääkäriellä on noin 4.300 euroa. Sen lisäksi lääkärit saavat kaikista potilaista viiden euron ”nuppitaksan”. Tämä maksetaan myös neuvolapotilaista.

Pudasjärven terveyskeskus, ylilääkäri Seppo Leppänen

Alueen kahdeksasta terveyskeskuslääkärin virasta on seitsemän täytetty. Ulkopuolisia päivystäjiä on ollut saatavilla hyvin Oulun läheisyydestä johtuen, joten päivystysrasitus ei ole lääkäreille ongelma. Työtä kyselevän lääkärin kanssa neuvotellaan henkilökohtainen palkkaus perinteisen virkaehtosopimusmallin mukaisesti. Lääkäreiden palkka on ollut riittävä ja lääkäreiden vaihtuvuus pieni. Työterveyslääkärin

saamisessa on ollut ongelmia ja työterveyshuoltoa suunnitellaan ulkoistettavaksi. Koulutukseen pääsyä ei ole rajoitettu. Työnantajan kannalta liian suurta halukkuutta työpaikan ulkopuoliseen koulutukseen ei ole ollut.

Iisalmen seudun terveyskeskus, jossa mukana Iisalmen kaupunki ja Vieremän kunta, ylilääkäri Erkki Nissinen

Terveyskeskuslääkäriin virkoja on alueella 19, joiden lisäksi kolme eurolääkäriin virkaa. Lääkäritilanne on hyvä. Johtavan ylilääkäriin lisäksi terveyskeskuksessa on neljä muuta ylilääkäriin virkaa: geriatrian ylilääkäri, avohuollon ylilääkäri, vuodeosaston ylilääkäri ja työterveyshuollon erikoislääkäri. Työterveysyksiköllä on työterveyshuollon erikoislääkäriin koulutusosoikeudet. Iisalmen alueella on käytössä perinteinen virkaehtosopimus, mutta Vieremällä, jossa on kaksi lääkäriä, käytetään väestövastuuvirkaehtosopimusta. Työhön tulijan kanssa neuvotellaan palkkaus henkilökohtaisesti. Johtavan ylilääkäriin mielestä palkkataso on tällä hetkellä hyvä. Päivystykset hoidetaan Iisalmen sairaalassa. Terveyskeskuslääkärit voivat halutessaan osallistua päivystykseen. Kouluttautumishalukkuutta Iisalmissa ole ollut siinä määrin, että työnantajan olisi tarvinnut rajoittaa koulutukseen pääsyä.

Kuntayhtymä Kaksineuvoinen: Kauhava, Alahärmä, Evijärvi, Korttesjärvi ja Lappajärvi, ylilääkäri Hannu Kotilainen

Yhteensä alueella asukkaita n. 22.000. Terveyskeskuslääkäriin virkoja on alueella 19, niistä 15 on täytetty. Terveyskeskuskuntayhtymä on aloittanut toimintansa vuoden 2007 alusta, joten toiminta ei kaikilta osin vielä vakiintunut. Päivystys hoidetaan omassa kuntayhtymässä, mutta viikonloppupäivystyksen hoitavat lääketieteen kandidaatit Oulusta. Omat lääkärit päivystävät arkisin noin kerran kuukaudessa. Palkka neuvotellaan henkilökohtaisesti. Yleislääketieteen erikoislääkäreille maksetaan 500 euron korotus kuukaudessa. Lääkäreiden palkka ilman päivystys- ja toimenpidepalkkioita vaihtelee 5.000 - 6.500 euroa kuukaudessa. Jatkokoulutukseen yliopistopaikkakunnalle pääsee vähintään viikoksi vuodessa. Seinäjoen keskussairaalan järjestämiin koulutuksiin on mahdollisuus osallistua siinä määrin kuin kiinnostusta riittää.

Kittilän terveyskeskus, johtava lääkäri Marjukka Haanpää

Kittilässä on viisi terveyskeskuslääkäriin virkaa, jotka kaikki on vakituisesti täytetty. Selityksenä tähän on se, että Kittilässä on myös lääkäreiden puolisoille järjestynyt työtä. Lääkäri -diplomi-insinööri ja lääkäri - metsänhoitaja pariskunnat ovat viihtyneet paikkakunnalla kohta 20 vuotta. Palkkataso on Kittilässä alhaisempi kuin monessa muussa Lapin kunnassa. Virkaehtosopimuksen minimipalkkojen lisäksi maksetaan 720

euron korotus kuukaudessa. Päivystys hoidetaan yhdessä useamman kunnan muodostaman päivystysrenkaan kanssa. Päivystyksiä tulee harvoin ja pitkien etäisyyksien takia kävijöitä on vähän ja siksi lääkärit eivät ole kokeneet päivystystä rasitteena. Kittilän Levitunturilla on lisäksi rinnelääkäriasema, jossa myös hoidetaan runsaasti potilaita. Sinne on vastikään hankittu myös röntgenlaitteisto. Koulutusasioissa ei mitään rajoituksia aseteta. Koulutuksiin olisi mahdollisuus osallistua huomattavasti nykyistä enemmänkin. Tässä puhelinhaastattelukierroksessa saatujen tietojen lisäksi lääkäreiden palkkauksesta eri terveyskeskuksissa kerrotaan MediUutiset -lehden numerossa 12 (23.3.2007). Sen mukaan yli puolessa terveyskeskuksista maksetaan lääkärille työehtosopimuksessa määritellyn palkan lisäksi erilaisia korvauksia. Imatran terveyskeskuksessa nostettiin lääkäreiden kuukausipalkkaa 1.000 eurolla. Vantaa päätti maaliskuun alusta maksaa lääkäreilleen 15 euron lisäkorvauksen potilaista, joka ovat lääkärin oman väestövastuualueen ulkopuolelta. Pieksämäellä maksetaan vastaavassa tilanteessa 14 euron käyntipalkkio ja Lappeenrannassa 20 euron käyntipalkkio. Lääkäriliiton antamien tietojen mukaan joissakin terveyskeskuksissa on maksettu nelinkertaisia käyntipalkkioita puuttuvien omalääkäreiden potilaiden hoidosta.

Puhelinhaastattelun perusteella vahvistuu käsitys, että työmäärän hallinta on keskeinen tekijä lääkäreiden työviihtyvyydelle. Ilta- ja yöpäivystysten poistaminen tai vähentäminen lääkäreiden hyväksymälle tasolle on toteutunut kaikissa mainituissa terveyskeskuksissa. Kilpailukykyinen palkkaus on toinen oleellinen työpaikan valintaan vaikuttava seikka. Tätä nykyä yksittäisen lääkärin on aiempaa helpompi verrata palkkaansa muiden vastaavassa työssä olevien lääkäreiden palkkoihin. Tiedot siitä, että vuokralääkäreille saatetaan maksaa huomattavasti parempaa palkkaa kuin kokeneelle ja pitkään paikkakunnalla työskennelleelle terveyskeskuslääkärille herättää ristiriitaisia tunteita. Päivystystoiminta on kuitenkin ilmeisesti alue, jolla keikkalääkäreitä lähivuosina tarvitaan jatkossakin.

Lääkäreiden palkkausvaihtoehtoja (Apulaisylilääkäri Aaro Tolonen)

Tavanomainen virkaehtosopimus ja omalääkäri-virkaehtosopimus on kuvattu luvussa 4.

Muista mahdollisia sopimusvaihtoehtoja voisivat olla mm. seuraavat.

Listajärjestelmä ns. Norjan malli

- ❖ lääkäriellä on enintään tietty määrä asukkaita/potilaita
- ❖ potilaat valitsevat vapaasti lääkärin, johon sitoutuvat, eivät voi vaihtaa vuoteen
- ❖ palkkaus listassa olevien potilaiden määrän mukaan

Muovattu kunnanlääkärimalli

- ❖ lääkäriellä ei ole työaikaseurantaa
- ❖ lääkärielle maksetaan tietyt korvaukset tietyistä perustehtävistä (neuvolat, laituskäynnit, toimistotyöt, viranomaistyöt jne.)
- ❖ lääkäri saa palkan ns. ammatinharjoittajana

Aluelääkärimalli

- ❖ työaika 37 tuntia / viikko
- ❖ alueella on kaksi tai useampia lääkäreitä, käytännössä kahdesta kuuteen.
- ❖ potilaat voivat valita lääkärin alueen sisältä, sitoutumisesta maksetaan lääkärielle kuukausikorvaus
- ❖ enintään 300 omaa potilasta, loput ovat alueen potilaita tai päivystyspotilaita (myös muilta alueilta tai turisteja)
- ❖ jos vastaanottotyötä on osa-aikaisesti, em. määrä on vastaavasti pienempi (neuvolat, osastot, laitokset, muut tehtävät, osa-aikavirka)
- ❖ kannustavana elementtinä on muiden osalta ”nuppikorvaukset” ja päivystyksenä vastaanotettavista olisi kaksinkertaiset ”nuppikorvaukset”, toimenpidekorvaukset kuten nytkin
- ❖ tietyt potilaat saavat haluamansa oma lääkärin
- ❖ Kajaanissa on helpompi siirtyä tähän järjestelmään eli oma lääkäri-potilas – suhteet säilyvät paremmin
- ❖ Ei omalääkäri-virkaehtosopimuksen velvoitteita, koska ns. hoitotakuun velvoite on määritelty jo lainsäädännössä yleisesti
- ❖ Ns. suurkuluttajat ”pysyvät paremmin käsissä” verrattuna perinteiseen virkaehtosopimukseen